

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maksulaitoslain, maksupalvelulain sekä Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maksulaitoslain, maksupalvelulain sekä Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 115/2015 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- finanssineuvos Harry Leinonen, valtiovarainministeriö
- vastuuvälvoja Juha Eerikäinen, Finanssivalvonta
- lakimies Paula Hannula, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- asiantuntija Kirsi Klepp, Finanssialan Keskusliitto ry
- asiamies Matti Räisänen, Kaupan liitto ry
- varatoimitusjohtaja Veli-Matti Aittoniemi, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta
- Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi maksulaitoslakia, maksupalvelulakia sekä Finanssivalvonnasta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön korttipohjaisista maksutapahtumista veloitettavista siirtohinnoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus.

Maksulaitoslakiin ja maksupalvelulakiin lisättäisiin selventävät viittaussäännökset asetuksen soveltamisesta korttipohjaisiin maksutapahtumiin.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2015 vp

Finanssivalvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset asetuksen rikkomiseen sovellettavista hallinnollisista seuraamuksista. Finanssivalvonta nimettäisiin asetuksessa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi, jonka tehtävänä olisi valvoa asetuksen noudattamista.

Maksupalvelulakiin lisättäisiin informatiivinen säännös mahdollisuudesta saattaa asetuksen soveltamiseen perustuva maksunsaajan ja maksupalveluntarjoajan välinen riita tuomioistuimen ulkopuolisen riidanratkaisuelimen ratkaistavaksi. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännökset tuomioistuinten ulkopuolisista valitus- ja muutoksenhakumenettelyistä asetusta sovellettaessa esiintyvien riitojen ratkaisemiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2016.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Talousvaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Lähtökohdat. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön korttipohjaisista maksutapahtumista veloittavista siirtohinnoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (jäljempänä *siirtohintasetus*) niiltä osin kuin asetusta edellyttää kansallisia täytäntöönpanotoimia (siirtohintasetuksen 13, 14 ja 15 artikla). Lisäksi asetusta jättää osaan sääntelystä kansallista liikkumavaraa (1, 3, 4 ja 16 artikla).

Siirtohintasetuksen tavoitteena on harmonisoida maksukorttien käyttöön liittyvää sääntelyä ja edistää näin rajat ylittävää kauppaa sekä uusien toimijoiden ja maksusovellusten markkinoillepääsyä. Asetuksen keskeisiä ehdotuksia ovat siirtohinnoille asetettavat maksimiarvot (pankkikorttimaksuilla enintään 0,2 % ja luottokorttimaksuilla enintään 0,3 % maksutapahtuman arvosta). Asetettavat kattohinnat ovat pankkikorttien osalta hieman kansallisesti sovellettuja korkeammat¹ ja luottokorttien osalta keskimääräistä matalammat². Suomessa on ollut lisäksi käytössä erilaisia siirtohintaleikkureita, jotka ovat pitäneet siirtohinnat kohtuullisella tasolla myös suurien korttimaksujen osalta.

Kansalliset optiot. Kansallisten optioiden osalta esityksessä on päädytty, Suomen markkinoiden erityispiirteet huomioon ottaen, ehdottamaan, ettei ainakaan vielä tässä vaiheessa ole tarkoituksenmukaista hyödyntää annettua kansallista harkintavaltaa. Kansallisten markkinoidemme kannalta keskeisimmät asetuksen sallimat optiot liittyvät kansallisia pankki- ja luottokorttitapahtumia koskeviin siirtohintoihin (3 ja 4 artikla). Ne mahdollistavat asetusta tiukempien siirtohintakattojen asettamisen. Hallituksen esityksessä on seikkaperäisesti selvitetty optioiden hyödyntämisen vaikutuksia (s. 16 ja 17) ja päädytty siihen, että asetuksen suppean "kotimainen maksutapahtuma" -määritelmän vuoksi kilpailu kotimaisilla markkinoilla saattaisi vääristyä optioita käytettäessä. Kansalliset, asetusta tiukemmat siirtohintakatot voitaisiin kohdistaa vain pieneen osaan kansallisia korttimaksuja ja palveluntarjoajia. Valiokunta yhtyy esityksen arvioihin ja katsoo, et-

1 Suomessa nyt noin 0,19 %

2 Suomessa nyt noin 0,5 %

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2015 vp

tei optioiden käyttö ole asetuksen nykyisen sääntelyn puitteissa kansallisten intressiemme mukaista.

Sääntelyn jatkokehittäminen. Valiokunta pitää valitettavana, ettei Suomen neuvottelutavoitteena ollut senttimääräisen ylärajan asettaminen siirtohinnoille toteutunut (TaVL 27/2013 vp — U 57/2013 vp). Vaikka maksun käsittelykulut ovat samansuuruiset korttimaksun suuruudesta riippumatta, johtaa EU-sääntely siihen, että suurista korttimaksuista perittävä euromääräinen siirtohinta on huomattavasti pieniä korttimaksuja suurempi. Valiokunta pitää tärkeänä, että uuden sääntelyn vaikutuksia markkinoihin seurataan ja saatujen kokemusten perusteella vaikutetaan aktiivisesti mahdollisten puutteiden poistamiseksi. Todettakoon kuitenkin, että hallituksen esityksessä (s. 15) arvioidaan, että pidemmällä aikavälillä kilpailun lisääntyminen tulee ehdotetunkin sääntelyn puitteissa tehostamaan maksamista ja alentamaan kustannuksia kuluttajien hyödyksi.

Valvonta ja riitojenratkaisu. Asetuksen edellyttämäksi kansalliseksi maksupalveluntarjoajia valvovaksi viranomaiseksi nimetään Finanssivalvonta, jolla on sekä valvontavastuu että oikeus määrätä seuraamusmaksu asetuksen tiettyjen säännösten rikkomisesta. Finanssivalvonnan vastuulla olisi mm. valvoa (2. lakiehdotuksen 86 a §), että palveluntarjoajalla on osoittaa toimielin, jossa maksunsaajien ja palveluntarjoajan väliset yksittäiset, asetuksen 15 artiklassa tarkoitetut riidat voidaan ratkaista. Tämänkaltaisella, tuomioistuimen ulkopuolisella vaihtoehtoisella riidanratkaisuelimellä tulee olla omat säännöt, joissa voidaan mm. määrätä toimielimen kustannusten kattamisesta. Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen suhteeseen sovellettavien säännösten valvonta kuuluu jo voimassa olevan sääntelyn (kuluttajansuojalaki ja maksupalvelulaki) mukaisesti kuluttaja-asiamiehelle. Kuluttajilla on jo käytävissä vakiintuneet vaihtoehtoiset riidanratkaisuelimet, minkä lisäksi eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan erillinen hallituksen esitys (HE 74/2015 vp — TaVM 13/2015 vp), jossa kuluttajien käytävissä olevaa vaihtoehtoista riidanratkaisumenettelyä kehitetään edelleen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 115/2015 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen.

Helsingissä 26.11.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen ps
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Rami Lehto ps

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2015 vp

jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Kristiina Salonen sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Joakim Strand r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi